

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

14. De restitutione fructuum ob Ecclesiasticum officium prætermissum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

dicem eiusmodi, nec habet, nec habere commode potest.

Decimo septimo queritur, An qui ad subdiaconatum promovetur, debeat eo die, quo sacrum ordinem suscipit, recitare preces omnes Horarias, incipiens à Matutinis, Laudibus? *Respondeo*, latis esse, si incipiat recitare eas preces, quæ conveniunt horæ, in qua est Subdiaconus factus; sufficit incipere, & debet incipere à sexta vel Nona, vel Vespertinis precibus, iuxta horam, in qua est ordinatus.

Decimo octavo queritur, An qui promovetur ad sacrum ordinem, vel beneficio Ecclesiastico præficiatur, peccet id accipiens antequam codicem precarium nactus sit; & an peccet accipiens, antequam didicerit preces Horarias, & Canonice recitare? *Afferit* Navarrus *de orat. cap. 11. nu. 20.* eum peccare; licet postea denuo non peccet minime recitans; quia nec habet codicem, nec habere potest; aut quia nondum recitare novit, aut didicit, nec socium sibi commode potest adhibere, à quo dirigatur, vel adiuvetur, vel doceatur: quod sic probat ille, quia nemini licet id officij, aut muneris suscipere, ad quod ob inscitiam idoneus non est. Nihilominus fieri etiam potest, ut nil plane peccet, ut si is, qui ordinem Sacrum, vel beneficium suscipit, bona fide putet, se statim post Ordinem, vel Beneficium, habiturum codicem pretio emptum, vel commutato acceptum; vel donatum ab aliquo. *Item*, si bona fide credat se statim opportuno quoque tempore recitaturum preces. Id verò quod Navarrus dixit, locum habet in eo, qui huius bonæ fidei præsidio destitutus, ad Ordinem, vel Beneficium accedit. Si *QVÆRAS* quid dicendum de eo, qui Beneficium impetrat cum nescit Latine legere? *Resp.* eum peccare, quia non est ad Beneficium idoneus; & debet statim diligentia adhibita curare, ut discat Latine legere, si ad discendum fuerit aptus: aut debet Beneficium obtentum deponere; quia est Beneficio indignus, quippe qui est illiteratus.

Decimo nono queritur, An metus mortis iustam Officij Divini excusationem mereatur; vel loci cum Clericus transfertur est per medios latrones, aut per medias Hæreticorum provincias: quod si preces horarias recitet, & deprehendatur, in certum & evidens vitæ discrimen sese objicit? *Respondeo*, mereri: nam quemadmodum ob morbum grauem, & periculosum soluitur quis lege servandi ieiunij, aut solvendi Divini officij pensum; sic etiam ob metum mortis verosimiliter sibi impendentis: nam talis metus nos eximit, ac liberat legibus humanis; eò quod Ecclesia, vel Respublica nolit nos sibi tam stricte ac severe obligare. Idem iuris est de Clerico apud Turcas, vel Saracenos captivo, vel in eorum tribunalibus remigante: de Clerico item in hospitium inimicorum diuertente.

Vigesimo queritur, de eo, qui ob cantum ipsi in choro occupatur, & impeditur, quo minus preces Horarias recitare queat? *Respondeo*, iustam esse huiusmodi occupationem, qualis est inquirendis Psalmis, Antiphonis, Lectionibus, Responsorijque, vel libris ex vno loco in alium transferendis; vel in thure ad altare deferendo, vel in alijs similibus, quæ ante Officium Divinum fieri commode, aut præparari nequeunt. An

ton. p. 2. tit. 9. c. 12. § 3. Navar. *de orat. c. 11. num. 36.*

Cap. XIV.

De Restitutione fructuum ob Ecclesiasticum officium prætermisum.

Primò queritur, an Beneficiarius sciens preces Horarias prætermittens debeat iure naturali, aut communi iure Canonico, & antiquo restituere fructus beneficij? Olim ante Concilium Lateranense, sub Leone X. coactum, duæ fuerunt opiniones; quarum una affirmabat naturali iure, & communi eum ad restituendum compelli: quam sententiam amplexi sunt Calderinus in *cap. 1. de celeb. Missa. Anchara. in Consi. 228. Gemina, cap. ult. de rescrip. in 6. Iason. in l. penult. c. de rescrip. Bal. in l. 1. c. de ijs, qui vt indigni. Angel. Hora. num. 11. Couar. lib. 3. varia resolut. cap. 13. num. 13. sic etiam videtur sentire Sot. l. 10. de iust. q. 5. ar. 6. Quibus ratio persuasit, quod datum ob causam, ea non secuta, iure repetitur sed Beneficium propter Officium confertur. *cap. ult. De Rescrip. in Sexto*, ergo Beneficiarius, qui Officium prætermittit, sibi fructus beneficij non acquirit.*

Secunda opinio docebat, iure communi Beneficiarium non cogi restituere fructus Beneficij ante Iudicis condemnationem; merito tamen Iudicis auctoritate ad restituendum condemnari. Ita sensit Abbas *cap. 1. de celeb. Missarum*, cuius sententiam Silvester in *verbo Clericus 4. q. 23. Rol. Clericus 4. num. 23. & Tabien. in verbo Beneficium 3. q. 11. Armil. Beneficium, num. 96. & in verbo, Clericus num. 27. Navar. de orat. cap. 7. num. 31. & cap. 10. num. 37. probaverunt: qui etiam proferunt Innocentium, Hostiensem, Ioannem Andream, Ioannem Lignanum, Butrium, & Zabarellam: atque hæc opinio prior visa est, nam ante Lateranense Concilium prædictum, nullo iure communi Beneficiarius restituere cogebatur. Quod verò objiciebatur, Datum ob causam, ea non secuta, non subsistit: ita soluitur; dicimus enim, iuris tantum esse Canonici, ut Beneficiarius Horas Canonicas recitet, & ut beneficium propter officium confertur; ergo fructuum restitutio ob prætermisum Officium, sola Ecclesiæ auctoritate, non iure Divino, aut naturali debetur. At Ecclesia non constituit, ut Beneficiarius prætermittens officium, ipso facto sit fructibus priuatus, sed ut Iudicis officio priuari queat, & debeat.*

Secundò queritur, An extet novum aliquod ius scriptum ut Horariorum præsum omittens, eo ipso debeat fructus beneficij perceptos restituere? Duæ sunt opiniones auctorum; una docet eiusmodi ius novum extare, quoniam in Lateranensi Concilio sub Leone Decimo celebrato *sess. 9. §. Statuimus*, edita est Constitutio, in hæc verba: *Statuimus, ut nemo beneficij curam, aut simplex habens, qui elapsis sex mensibus ab eius consecratione, sine legitimo impedimento Officium Divinum recitare omiserit, pro tempore quo non recitavit, fructus suos faciat: immo eos impendere tanquam rem iniuste captam, in fabricam Ecclesiæ, aut elemosinas pauperum teneatur.* Hæc ibi; quam sententiam Navar. in *Man. c. 25. n. 122. & de orat. c. 7. num. 32. Couar. l. var. resolut. cap. 13. n. 10. Cor. dub. in summa casuum. q. 33.* secuti sunt. Altera opinio negat etiã extante eiusmodi Concilij Lateranensis Decreto, restitui debere fructus beneficij; quã opinionem Sot. *lib. 10. de iust. q. 5. n. 6.* approbavit, ratus eã Concilij,

Laterana.

Lateranensis Constitutionem non esse usu, & more receptam. Et Sotum sequuti sunt in Hispania quidam viri pii, & docti. At enim quamvis Sotus id dixerit, Pius Quintus Constitutionem edidit, quæ incipit: *Et proximo Lateranensi Concilio, quamque Nauarrus in suo Manuali, cap. 25. num. 122. ponit ad verbum: in qua confirmatur Concilij Lateranensis Decretum; ubi præcipitur, ut beneficiarius Officium Horarum prætermittens, in foro conscientie restituat fructus beneficij perceptos, pro rata officij prætermisisti: nimirum, ut qui uno vel pluribus diebus omiserit omnes Horas Canonicas, restituat fructus beneficij, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur. Qui verò Matutinum tantum omiserit, dimidiam partem, qui omiserit cæteras Horas omnes, aliam dimidiam: qui verò harum singulas omiserit, sextam partem fructuum eiusdem diei amittat. Hæc ibi Pontifex. Nec est, quod dicas, huiusmodi Constitutionem non esse usu receptam: quia viri pietate, & doctrina clari censent restitutionem fructuum deberi iuxta eam constitutionem.*

Tertio Quæritur, An Beneficiarius omittens preces Canonicas, post sex primos menses ab obtento beneficio, restituere debeat fructus quos percepit, respondentes illis diebus? Sotus arbitratur, debere illum restituere non quidem fructus integros, & pro rata officij prætermisisti, sed arbitrio boni viri; ac proinde censet prædictum Concilij Lateranensis decretum Librarium vitio fuisse corruptum: absurdum enim existimat Beneficiarium, qui vsque ad sex menses ab accepto beneficio, Diuinum Officium non perfoluit, nulla restitutionis pœna affici. Quare coniicit legendum non esse, *post sex menses*, sed, *per sex menses*, ita vt ea fuerit mens Concilij, quod qui per sex menses, hoc est, quicumque sex mensium tempore Officium Diuinum non soluerit, solum debeat fructus restituere pro rata: elapsis verò sex mensibus, si post admonitionem quindecim diebus bis non orauerit, beneficio priuetur. Alioquin, inquit, si legamus, *post sex menses ab obtento beneficio*, & non *per sex menses*, duo absurda, & incommoda sequuntur: vnum est; nimia indulgentia Concilij, & iuris relaxatio, vt Beneficiarius nempe per sex menses Diuini officij, preces non recitans, nihil restituere cogatur: Alterum est incommodum, quod verba ipsa Concilij, quæ sequuntur, minimè cohæreant cum ijs, quæ antecedunt, cum dicitur: *Si verò ultra dictum tempus in simili negligentia contumaciter permanserit, legitima monitione præcedente, beneficio ipso priuetur; cum propter officium beneficium detur.* Ea enim, inquit, verba, in simili negligentia, aperte significant negligentiam priorum sex mensium fuisse, ac proinde eum, qui intra illos sex menses preces Canonicas, non perorauerit, restituere debere.

Quidam alij, contra Sotum, quidem volunt Concilij textum, non esse vitiatum, & legendum esse, *post sex menses*, non vt Sotus legit, *per sex menses*: sentiunt tamen, Beneficiarium intra sex menses ab obtento beneficio non recitantem preces Canonicas, compelli ad restituendum fructus pro rata officij prætermisisti. Eo ducti argumento, quod beneficium, est merces, & stipendium laboris; ergo Beneficiarius non laborans, fructus beneficij minimè facit suos. Sed reuera Sotus hæc

in parte merito reijicitur: nam omnes Codices Concilij constanter legunt, *post sex menses*, & ita in prædicta Pij V. Constitutione eadem verba ex Concilio Lateranensi fideliter referuntur. Neque verò ea incommoda, & absurda superius proposita, quæ colligit Sotus, si decretum Concilij Lateranensis legatur sic, post sex menses ab obtento beneficio, sequuntur, vt statim indicabimus. Præterea, multo probabilius docuit Nauarrus, Beneficiarium intra primos sex menses ab obtento beneficio, Diuinum Officium prætermittentem, nulla pœna restitutionis affici: quia huiusmodi pœna non iure naturali, vt Sotus, alijque putarunt, sed Ecclesiæ râtum lege debetur. Ecclesiæ autem non vult per semestre tempus eam pœnam Beneficiarijs irrogare, vt primum illud semestre sit Beneficiario datum tanquam induciæ, vt Diuinum Officium bene, & conuenienter addiscat; ac proinde non est nimia Concilij indulgentia, nec magna iuris relaxatio; non enim relaxat Synodus ius aliquod naturale, vel diuinum, sed impune concedit primum illud semestre. Hinc etiam efficitur, vt verba sequentia antecedentibus cohæreant ita vt Concilij sensus sit: Beneficiarius intra sex menses Diuinum officium omittens, non cogatur fructus restituere: post sex verò menses compellatur ad restituendum pro rata: item si post sex menses prius monitus contumaciter in simili negligentia persistat, ita vt quindecim diebus bis non peroret, beneficio spoliari queat.

Quarto quæritur, An qui intra primum semestre ab impetrato beneficio preces Canonicas scienter prætermittit, lethaliter delinquat? Respondet, lethaliter peccare; nam in Constitutione prædicta Pij Quinti sic habetur: *Item, ille qui primis sex mensibus, Officium non dixerit, nisi legitimum impedimentum eum excusauerit, graue peccatum se inuestigat admisisse.*

Sed obijciunt quidam, inde colligi, vt Beneficiarius debeat fructus restituere, aut pro rata officij prætermisisti, aut saltem arbitrio boni viri. Nam si grauer peccat Officium non perfoluens, ideo est, quia non soluit pensum, quod reddere iustitiæ legibus compellitur. Respondet, solum iure Canonico eum debere, & preces horarias recitare, & fructus restituere, si officium omiserit. At Ecclesiæ intra primum semestre vult quidem Beneficiarium compellere ad Officium Diuinum perfoluendum; noluit tamen omnitem preces tam seuerè mulctare, & punire, vt fructus restituere cogeretur.

Quintò quæritur, An Beneficiarius Horas Canonicas prætermittens, possit tuta conscientia eâ fructuum partem retinere, quâ eius labor, quo alioquin inferuirit Ecclesiæ meretur. Ponâ exemplum: Titius est parochus; & pœnitentiâ audit confessiones, habet cõciones ad populum, ægros inuisit, sacramenta ministrat, ac similia præstat officia pietatis, sed preces Horarias nõ recitat. Quæritur, an pro rata officij prætermisisti debeat fructus restituere, an potius iure possit eâ partem retinere, quam eius labor meretur? Pari ratione Titius est Cappellanus, qui debeat ter, vel quater, singulis mensibus rem Diuinâ facere, quod reuera præstitit, sed Officij Diuinum omisit, quæritur, an in integrum cogatur fructus ex Cappellania perceptos restituere.

restituere pro rata officij prætermisi. Ante Concilium Lateranense communis erat opinio, quã dixi. Beneficiarium, qui non recitabat preces Canonicas, tuta conscientia sibi potuisse retinere partem fructuum, quam eius labor merebatur: quã eam partem sibi retinebat tanquam debitam sui laboris mercedem; cuius opinionis fuit Angelus, Siluester, & alij. Immo etiam nunc post Concilium Tridentinum multi censent Parochum posse eã partem sibi rata conscientia retinere, vt debitum operæ stipendium. Sed certè post dictum Lateranense Concilium, & Pij Quinti Constitutionem meo iudicio, nisi fallor, amplius dubitare non licet, quin eiusmodi Beneficiarius debeat fructus omnes restituere, pro rata officij prætermisi. Quoniam hæc restitutio integra fructuum est iure Canonico constituta in eos, qui Diuinum Officium omittunt. Item, quia generatim irrogatur omnibus Beneficiarijs, & vbi ius nihil distinguit, nec nos distinguere debemus. Insuper, quia huiusmodi restitutio, potius est conditio secundum aliquos, sub qua Clerico Beneficium datur, quã pœna, quã imponitur contrarium facienti. Postremò, quia in Constitutione Pij V. planè statuitur, vt quicumque habet beneficium cum cura vel sine cura, si post sex menses, quã illud acceperit, Diuinum Officium prætermiserit, Beneficiorum suorum fructus; pro rata omisso Officij restituat.

Sextò queritur, An qui duo, vel plura beneficia legitime possidet, nec Diuinum persoluit Officium post sex menses ab illis sibi collatis, debeat restituere pro rata, fructus omnium Beneficiorum? Respondeo, debere, quoniam quemadmodum, qui recitat, omnium fructus Beneficiorum acquirit, & facit suos; ita qui non recitat, omnes amittit. nec potior ratio est, cur vnus beneficij fructus perdat, quam alterius: ergo omnes pariter amittit.

Septimò queritur, quid sit dicendum de eo, qui per multos annos beneficium habuit, & bona fide putans se nullo iure cogi preces Canonicas recitare, eas prætermisit. Item, de eo, qui per oblivionem, aut inconsiderantiam bona fide absque peccato Diuinum Officium prætermisit ex toto, vel ex parte. Et de eo, qui vel Confessarij, vel viri prudentis, & docti responso Diuinum Officium omisit, quia dictum est ei, esse liberum ab ea lege, & præcepto? Respondent quidam, parem esse rationem de eo, ac de ceteris, qui rem alienam ad tempus bona fide possederunt: quare talis Beneficiarius, fructus quidem extantes restituere debet: si quos verò bona fide consumpsit, & ex eis dicit factus non est, nihil cogitur restituere. Ex quo deducunt, si nulli fructus extent, vt qui omnes bona sint ab eo fide consumpti, quamuis amplius illi fuerint, ac vberes, nihil restituere illum debere, si locupletior ex eis effectus non fuerit. Hæc enim Regula seruatur in possessore bonæ fidei. Contra alij videtur huiusmodi Beneficiarios nihil restituere debere, eò quod bona fide absque vlla culpa Diuinum officium omiserint; & restitutio fructuum sit tanquam pœna constituta in eos, qui sua culpa Horarias preces non recitant: at vbi culpa non est, pœna in foro conscientie non debetur. Profectò est opinio hæc valde

probabilis, & viris pijs, ac doctis non paucis placet. Alijs tamen prima sententia magis probatur: quoniam restitutio fructuum non videtur tanquam pœna constitui in eos, qui Diuinum officium prætermittunt; sed videtur esse conditio, sub qua Beneficia Ecclesia in Clericos confert: ita vt legis sensus non sit, puniam si Diuinum Officium omiseris, sed hic videlicet, tibi do beneficij fructus, si Horarias preces recitaueris: sicut cum maritus testamento vxori dat certa quadam bona, si castè vixerit: quemadmodum etiam si Canonicus bona fide absque culpa abesse à Choro, distributiones, quas vocant quotidianas, sibi non lucrificeret: item si lex sit, quæ præcipiat, vt Beneficiarius, qui in Ecclesia præsens nõ adest, restituere debeat fructus, certè restituere debet, quamuis bona fide ab Ecclesia absit, videlicet, quia ei Confessarijs, vel vir pijs, prudens, & doctus cõsultus respondit, ipsum lege non compelli ad commorandum, & residendum in Ecclesia. Mihi secunda sententia placet, quia constitutio Pij V. habet, qui legitimo cessante impedimento, non dixerit Officium; restituat.

SI QVA ERAS, an qui vno die, vel duobus Diuinum officium omisit, debeat fructus restituere pro rata omisso officij, hoc est fructus respondentes diei, in quo officium prætermisit. Sotus lib. 10. de iust. q. 5. ar. 6. in concl. 4. sentit, eum fructus restituere non cogi, etiam si mala fide, hoc est, lethaler peccans officium prætermittat. Sed certè, quia Sotus scripsit ante constitutionem editam à Pio V. & quia putauit Lateranensis Concilij decretum non esse vñ receptum, excusari potest eius sententia in hac parte: alioqui enim pugnat cum verbis contentis in Constitutione Pij V. & decreto Concilij Lateranensis, quibus præcipitur, vt Beneficiarius restituat fructus pro rata diuini officij prætermisi. Alij viri pijs, & docti non pauci sentiunt non debere restituere fructus, si bona fide absque vlla culpa omiserit: putant enim (vt dixi) restitutione imponi, vt pœna ijs, qui officium diuinum omiserint. Cæterum mihi probabilius videtur debere restituere si mala, non si bona fide omiserit: quia puto restitutionem fructuum esse pœnam, non conditionem sub qua beneficium Clericis confertur.

Octauò queritur, an Beneficiarius, qui mente vltro distracta persoluit Diuinum officium, restituere debeat fructus beneficij? Auar. de orat. c. 20. nu. 32. videtur affirmare. Sotus item l. 10. de iust. q. 5. ar. 5. concl. 4. & 6. videtur idè sentire. Negat tamen Medi. de orat. q. 16. & Cordub. in suis quest. lib. 4. q. 13. ad finem de potestate Papæ. Vtraque opinio meo iudicio est probabilis, sed secunda tanquã mitior, & benignior in pœnis, & odijs, quibusdã viris pijs, & doctis placet. Nã pœna inquit, restitutionis tota surgit, & cõtrahitur ex iure Canonico: at iura solum multat hæc pœna Beneficiarios, qui Diuinum officium non soluunt, sed qui animo spontè distracto Diuinum officium præstat, illud minimè prætermittit, quãuis malè recitet. Dices, qui sic recitat, grauitèr peccat; ergo pensum debitum, nec soluit, nec Ecclesie præceptum implet. Respondent, non omne lethale peccatum, quod in recitandis precibus horarijs committitur, inducere obligationem restituendi, sed illud tantummodo quo Horæ Cano-

nica præmittuntur. Alioqui enim, qui per contemptum vel malevolentiam preces Canonicas recitaret, perinde restituere cogeretur, ac si minimè recitasset. Si tamen cum alijs oppositum senseris, probabiliter reuera senties. Mihi sanè magis probatur opinio prima quam sequitur, ut dixi, Nauarrus, & quam cum Nauarro viri pij, & docti amplectuntur. Ecclesia enim non solum præcipit, ut recites, sed etiam ut attentè recites. Idem etiam iudico dicendum de eo, qui scienter, & sponte iocando, confabulando, vel alia similia faciendo preces Horarias recitat; nam non recitat, ut debet, & proinde præceptum non implet, & fructus restituere compellitur.

Nonò quæritur, An Beneficiarius, qui excommunicatione, vel suspensione, vel irregularitate affectus, Diuinum perfoluit officium, fructus beneficii lucrifaciat? **Respondeo**, minimè: quoniam ob excommunicationem, vel suspensionem, vel irregularitatem priuatur quis beneficii fructibus, ut docet Glossa in cap. *pastoralis*, de appellat. cuius sententia est communi consensu recepta: ut docet Abbas, quem citat Nauar. in *Man. cap. 25. num. 124.* Quare huiusmodi Beneficiarij postquam fuerint ab excommunicatione, vel suspensione absoluti, vel ab irregularitate liberi, opus est, ut à Romano Pontifice Indulgentiam pariter impent, qua fructus, quos antea perceperant, sibi retinere queant. Et hoc quod diximus locum habet in Beneficiario, qui suspensus est à beneficio, ut ait Nauarrus in *Man. cap. 25. num. 124.* Quod verò ad irregularitatem attinet, sermo est de eo, qui cum irregularis est, beneficium obtinuit, non de eo, qui post beneficium obtentum irregularitatem contraxit. Si quis enim est irregularis, beneficii capax non est; ut probat ex communi sententia Couarruias in cap. *Alma mater*, de Excommunic. in 6. par. 1. §. 7. num. 1. & in regula, Peccatum, de regulis Iuris in 6. par. 2. §. 7. num. 6.

Decimò quæritur, An fructus, quos debet Beneficiarius restituere ob Diuinum officium prætermittendum, sint impendendi in vltus Ecclesiæ, in qua situm est beneficium? **Respondeo** cum Nauarro in *Man. cap. 25. num. 122.* sufficere, si erogentur in vltus pauperum, aut in alios vsus pios; nisi Ecclesiæ illius statutum, aut mos postulet, ut in ipsius tantum vsus impendantur.

Vndecimò quæritur, quo pacto Canonicus, qui cum alijs, in Choro non interest officio Diuino, aut illud non perfoluit, restituere debeat distributiones quotidianas, quæ in Canonicos dispartiri solent? **Respondeo**, eas esse omnino restituendas, ut constituit Synodus Tridentina, sess. 24. cap. 12. de Reformat. his verbis: *Distributiones Canonicis, qui statim horis interfuerint, recipiant, reliqui quatenus collusione, aut remissione exclusi, his careant, iuxta Bonifacii Officij decretum, quod incipit, consuetudinem, quod Sancta Synodus in vltimam reuocat, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus.* Sic ibi. Porò Bonifacius VIII. in cap. *consuetudinem*, de Clericis non residentibus, in sexto, sic habet: *Statuimus, ut distributiones ipsæ quotidianæ, in quibuscumque rebus consistant, Canonicis, ac alijs Beneficiarijs, & Clericis Ecclesiarum ipsarum, qui eisdem officijs in ipsis Ecclesijs assuerint, tribuantur iuxta Ecclesiæ cuiuslibet ordinationem rationabilem, tam factam, seu etiam faciendam.* Qui verò aliter de distributionibus ipsis quic-

quam receperit, & perceptis illis, quos infrauit, seu infra, & rationabilis corporalis necessitas, aut euidens Ecclesiæ utilitas excusetur: verum sic receptam dominium non acquirat, nec faciat eas suas: immo ad quatuor, restitutionem, que contra huiusmodi Constitutionem receperit, tenetur. Hactenus Constitutio: Ex quibus manifeste liquet, Distributiones quas Canonicus amittit, in cæterorum ius cedere, & accrescere: & nihilominus adhuc non sufficit, si cæteri liberè remittant, ut dicit Concilium Tridentinum loco citato: totalis quippe remissio solet esse Ecclesijs noxia. Cæterum, quæ de eiusmodi distributionibus disputari poterant, suo loco dicemus, cum in explicatione quarti præcepti, agemus de Beneficijs Ecclesiasticis, & de obligatione, qua Beneficiarij in suis Ecclesijs commorari, & residere debent.

Duodecimò quæritur, An si Pensionarius Paruum B. Virginis officium non quotidie perfoluit, restituere debeat perceptos fructus sue Pensionis? **Respondeo**, litem V. in Constitutione superius memorata, huius initij. Et proximo Lateranensi Concilio, ita statuisse: *quicumque pensionem, fructus, aut alias res Ecclesiasticas, ut Clericum percipit, eum modo prædicto ad dicendum Officium paruum B. Marie determinatus obligatur, & Pensionum fructuum, remaneque ipsorum amissioni obnoxium.* Sic ibi. Quod verò dixit Pontifex, eum modo prædicto, significat; qui totum Officium vno, vel pluribus diebus prætermiserit, omnes pensionis fructus, qui illi, vel illis diebus respondent, restituere debere. Qui verò Matutinas preces tantum, dimidiam; qui horarum singulas, sextam partem pensionis eiusdem diei amittat, ut ex eadem constitutione colligitur.

Decimotertiò quæritur, An Beneficiarius debeat restituere fructus, quos percepit dum lethali peccato fuit obstrictus? **Angel. verbo, Clericus. 8. quest. 5.** sequutus Antonium Butrium in cap. *vestras*, de cohabit. cleric. & mul. distinguit, aut lethale peccatum erat notorium, aut occultum: si notorium, debet restituere: quia lethale peccatum notorium inducit suspensionem ab officio, & suspensus Clericus ab officio fructus non facit suos: si erat occultum, non cogitur fructus restituere, quia non inducit suspensionem. Hanc sententiam meritò refutat Silu. Cleric. 4. quest. 24. & generatim sentit, non cogi Clericum fructus restituere, licet eos percepit dum lethali peccato tenebatur, siue occulto, siue notorio, nisi aliunde restituere debeat. Sic etiam docet Rosel. Cleric. 3. num. 2.

Cap. XV.

De ijs, ex quibus constant Horariae preces diurnæ nocturnæque.

Quæritur primò, quot & quibus tanquam partibus consistant preces Canonice? **Respondeo**, tum in diurnis tum in Nocturnis horis recitari Psalmos, Cantica, Hymnos, Antiphonas, Lectiones, Responsorialia breuia, Versus, & Orationes.